

ÉNEK-ZENE

- Az ének-zenei nevelés fő célja az ének megszerettetése, a zene világának megismertetése és élményt adó megértetése.
- Ennek eszköze, a zenei élmény személyiség- és közösségformáló erejével, pedagógiai jelentőségével jóval túlmutat a zenélés tevékenységén.
- A tanítás célja a zeneértő és zeneérző képességek fejlesztése, a szellemi és lelki tulajdonságok gyarapítása, a fantázia, az érzékenység fokozása a zenei élmények segítségével. A közös együttes élmény megteremtése segítségével a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósulhat meg.
- Ének-zenei oktatásunk jellemzője az értékközvetítés és az értékörzés, a Kodály-módszer segítségével.
- E módszer teljes embert fejlesztő pedagógia, melynek középpontjában az európai műveltségű, a magyar nemzeti hagyományt őrző, nyitott, kreatív, közösségi ember áll.
- Zenei örökségünk bemutatásával, tanításával erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét, kötődését saját népe és kultúrája értékeihez, a szülőföld, a haza és a nemzet fogalmának kialakítását.
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára a tanításban minden elem az ének-zenei élményekhez, tevékenységekhez kapcsolódik.
- A tanórákon kiemelt cél az élőzenére épülő befogadói élmények megteremtése

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti óraszám	2	2	1	1
Éves óraszám	72	72	36	36

5–8. évfolyam

Célok

- A tantárgy célja az éneklési, a zenehallgatási kultúra, a zenei műveltség megalapozása.
- A népdalok, a magyar népzene különböző rétegeinek, stílusának bemutatásával, énekes reprodukálásával tudatosítani nemzeti zenekultúránk nagy múltú értékeit.
- Fejleszteni a zenei esztétikai érzéket, az érzelmi életet, a személyiség harmóniáját.
- Hozzájárulni a tanulók irodalmi, történelmi, erkölcsi tudatának fejlődéséhez.

- Az örömteli éneklés megteremtése, a szép, kifejező éneklés technikájának tanítása.
- Dalrepertoár kialakítása, a közös éneklés anyagának megteremtése.
- A magyar népzene különböző rétegeinek, stílusainak, csoportjainak bemutatása.
- A zenei hallás, a muzikalitás fejlesztése.
- A mozgáskészség fejlesztése, táncolás zenére és saját éneklésre.
- Motívumok tanulása a magyar néptánc alaprétegéből.

Feladatok

- Keltse fel a tanulók érdeklődését a hazai zeneművészeti alkotások iránt.
- Fejlessze a zenei fantáziát, a zenei emlékezetet, a belső hallást a zenei olvasás, írás tevékenységén keresztül.
- Segítse elő a zenei ízlés formálódását és alakítsa ki a tanulók fejlettségének megfelelően a zenehallgatási szokásokat.
- Bővítse a zenei ismereteket a dalrepertoár kialakításán, a zeneművek megismertetésén, elemzésén keresztül.
- Segítse elő az együttes éneklés, zenehallgatás örömeinek megélését, az oldott befogadást, a feszültségoldó együttlét átélését.
- A tanuló fejlettségéhez, érzelmi világához, érdeklődéséhez igazodva fejlessze a kommunikációs, a szociális és emocionális képességeket.
- Adjon ismereteket a zenei írás-olvasás speciális jelrendszerének használatáról.
- Segítse a zenei képességek kibontakoztatását.
- Mélyítse el az együvé tartozás élményét a közös éneklés és zenélés segítségével.
- Erősítse a párral és csoporttal történő együttműködést a közös tánc segítségével.

Értékelés

Érdemjeggyel történik. célja továbbra is a megerősítés, bátorítás, biztatás legyen elsősorban. Értékelésünk adjon pozitív megerősítést tanulóinknak, segítse a zenei képességek kibontakoztatását. Maradjon továbbra is elfogadó, segítő, támogató az énekórák légköre, hangulata. Kísérjük figyelemmel tanulóink fejlődését, számonkérésünknel vegyük figyelembe a felső tagozaton jelentkező mutálás tényét is. Hetedik osztálytól inkább már a közös teljesítményeket értékeljük.

Értékelésünk szempontjai a következők lehetnek:

- a dalanyag pontos ismerete, emlékezetben tartása, a szép éneklés tanult szabályainak betartása,
- dalok egyéni éneklése, segítő részvétel a közös éneklésekben,
- aktív részvétel a dalok csoportosításában, elemzésében, a tanult ismeretek felhasználásával,
- a ritmusérzék, zenei hallás, memória, figyelem önmagához mért fejlődése,
- a tanult szolmizációs hangok, kézjelek ismerete, tájékozottság a különböző kották használatában,
- elemi ismeretek a tanult zeneszerzőkről, zeneművekről,
- a többször hallott zeneművek felismerése
- aktív részvétel a tánclépések tanulásában,
- mozgásfejlődés, a kar- és láb mozgásának fejlődése, a térbeli mozgások fejlődése,
- együttműködés a párral, a csoporttal,
- pozitív hozzáállás, a szabályok betartása,
- részvétel a gyakorlatokban, szabad táncokban,
- aktivitás, figyelem az énekórai munkában.

• Tankönyvek:

Ének-zene az általános iskolák 5. osztálya számára 98449/Mt/1. Nemzeti TK. 1995

Ének-zene az általános iskolák 6. osztálya számára 98463/Mt/1. Nemzeti TK. 1995

Ének-zene az általános iskolák 7. osztálya számára 98471/Mt/1. Nemzeti

TK. 1995

Ének-zene az általános iskolák 8. osztálya számára 98478/Mt/1. Nemzeti

TK. 1995

Fejlesztendő készségek, képességek, attitűdök

A szép, kifejező éneklés készségei. A csoportban, a közösségben történő pontos, szép éneklés képessége. A dallamhallás, a ritmusérzék, tempó- és dinamikaérzék. A belső hallás, a zenei memória. A zenei olvasás-írás képessége. Az átélési, az értelmezési képesség. A zeneművekben előforduló hangszerek felismerésének képessége. A szókincs, az árnyaltabb érzelmek kifejezésének képessége. Érzelmi nyitottság a néphagyományok, a népzene, a néptánc iránt.

A művészetekhez való pozitív attitűd alakulása. A közösséghez tartozás élményének átélése. Az önművelés, az önmegvalósítás készségeinek fejlődése.

5. évfolyam

Célok

Az eddig kialakult énekes-zenei kifejezőképesség fejlesztése, közös dalrepertoár kialakítása. Régi és új stílusú népdalok tanulása. A Himnusz Közös éneklése, tanulása. A kifejező éneklés továbbfejlesztése: pontos dalkezdés- és zárás, ritmikai pontosság, érthető szövegkezelés, a dalok hangulatának érzékeltetése. Új ritmusértékek tanulása (egész hang és szünete, szinkópa). A zenei írás olvasás gyakorlása a pótvonal jelölésének tanulása. A zenehallgatás bővítése, részletek középkori és barokk művekből. Fúvós és vonós hangszerek, a népi zenekar hangzása. A hajlítás fogalma, népdalelemzés sorszerkezet szerint. A mozgáskészség fejlesztése, magyar néptánc alaplépések tanulása.

Követelmény:

Bővüljön dalkincsük, fejlődjön éneklésük, törekedjenek a dalok hangulatának megfelelő éneklésre. Fejlődjön ritmusérzékük, gyakorolják a kottairás-olvasás tanult formáit, a pótvonal használatát. Szerezzenek ismereteket a középkor

zenéjéről, a többször hallott zeneműveket ismerjék fel. Énekeljék közösen a Himnusz. Vegyenek részt a népdalok közös elemzésében. Vegyenek részt a tánclépések tanulásában, a közös táncok gyakorlásában. Fejlődjön mozgásuk, törekedjenek kéz- és láb összehangolt munkájára.

Témakör Tartalom

Éneklés Népdalok, más népek dalainak tanulása. Dalok a jeles napok köréből. Dalcsokok készítése.

Többszólamú éneklés – egyszerű kánonok. Szolmizáló éneklés, olvasógyakorlatok, énekes játékok. A Himnusz éneklése.

A szép és kifejező éneklés gyakorlása: pontos dalkezdés és zárás, ritmikai pontosság, értelmes szövegkezelés, megfelelő tempó- és hangerő választása.

A magyar népdalok csoportosítása tartalom és lelőhely alapján.

Zenei ismeretek, zenei olvasás-írás:

Ritmuselemek, ritmusképletek, a szinkópa, hármás, négyes ütem. Ritmusírás, -olvasás, -másolás. Ritmikai elemek

Dalkísérés egyszerű ritmushangszerekkel. Ritmikai kérdés-felelet.

Új ritmusértékek tanulása: szinkópa, egész hang és szünete, nyolcad szünet.

Ritmusjátékok, dalfelismerés ritmusról.

Dallami elemek Az ötvonalas kotta értelmezése, használata. Betűkotta, számkotta. Szolmizálás kézjelről, olvasógyakorlatok.

Könnyű, ismert dallamok lejegyzése. Népdalok elemzése, zenei kérdés-válasz. A hajlítás hangzása.

Hangszerek, zenekarok hangja, hangzása.

A pótvonál szerepe, fogalma, jelölése.

Népdalok elemzése, a sorszerkezet jelölése nagybetűkkel.

A mozgáskészség fejlesztése. táncolás zenére és saját éneklésre.

A magyar néptánc alapjai, a csárdás alaplépései

Páros tánc.

Zenehallgatás:

Zenehallgatási szokások megerősítése.

Népdalfeldolgozások kóruselőadásban, kórusművészet.

Részletek a középkor és a barokk zeneműveiből.

Jellegzetes részek megfigyelése – irányítottan. Dalok,

zeneművek kapcsolódása irodalmi, képzőművészeti

ismeretekhez. Népi hangszerek.

Tevékenységek

A környezet ritmusainak megfigyelése, ritmusjátékok. A

ritmushangszerek használata. A ritmusképletek, -elemek megszólaltatása,

lejegyzése, olvasása, gyakorlása. A dallamolvasás, szolmizálás, közös

éneklés. Dallamra egyszerű tánclépések, mozgások, éneklés, improvizáció.

Zenei élmény megfogalmazása, kifejezése rajzzal, színekkel, képekkel.

Népi hangszerek meghallgatása, duda, cimbalom, tekerő.

Az ugrós tánc és a csárdás alaplépései, táncolás párral és csoportban.

Követelmény

- Vegyen részt a képességeinek megfelelően a közös, a kiscsoportos vagy páros éneklésben.
- Énekeljen szívesen, örömmel és szorongásmentesen.
- Tartsa be a szép éneklés szabályait, a kiejtésben, a légzéstechnikában, a hangerő és a tempó megválasztásában.
- Legyenek képesek tanári segítséggel könnyű kánont énekelni, vegyen részt többszólamú éneklésben.
- Ismerje fel és szólaltassa meg a tanult ritmusokat.
- Alkalmazza jártasan a ritmushangszereket.
- Olvasson, írjon ritmusmotívumokat önállóan.
- Legyenek pontos ismeretei a tanult szolmizációs hangokról.
- Legyen képes segítségnyújtással dallamolvasásra a tanult zenei elemekkel.

- Ismerje fel a többször hallott zenei részleteket, hangszerek, zenekarok hangját.
- Készítsen zenéhez illusztrációt szabadon választott technikákkal.

6. évfolyam

Célok

A csoport egységes, szép éneklésének megőrzése, továbbfejlesztése. Közös dalkincs kialakítása, jókedvű, hangulatos éneklése. Az éneklési kultúra továbbfejlesztése Éneklés alkalmazkodó ritmusban. A magyar népdalok jellemzőinek ismertetése. Népies műdalok, népszokások dalai, rokon népek dalainak tanulása. Ritmuszenekar 2 szólamban, új ritmusértékek tanulása (éles és nyújtott ritmus) Ritmusdiktálás tanári segítséggel. Olvasógyakorlatok, dalrészletek szolmizálása. A zenehallgatás körének bővítése, a bécsi klasszikus stílus ismertetése. Zenei formák és műfajok ismertetése.

Követelmény

Vegyenek részt szívesen a közös éneklésekben, törekedjenek pontosságra és a tanult szabályok betartására. Szerezzenek elemi ismereteket a régi stílusú magyar népdalok jellemzőiről. Tudjanak tájékozódni a többszólamú gyakorlatokban a szólamok között. Erősítsék ismereteiket a ritmusértékek, a zenei írás-olvasás tanult formáinak terén. Legyenek képesek klasszikus zenei részletek irányított figyelmű zenehallgatására, megfigyelésére, a többször hallott részletek felismerésére. Szerezzenek elemi ismereteket klasszikus zenei formák és műfajok terén, konkrét pozitív hozzáállásuk az ének-zene tantárgy különböző területei iránt.

Témakör Tartalom

Éneklés Népdalok, népszokások. A magyar népzene csoportjai. Régi és új stílusú népdalok közös éneklése, önként vállalt egyéni éneklése. Szép, kifejező éneklés, tempó, dinamika betartása. Kánonok megszólaltatása. A Himnusz közös énekléssel. A dalok élményvilága. Szolmizációs éneklés, olvasógyakorlatok, énekes játékok – illusztrálás.

A magyar népzene részletesebb megismerése.

Az alkalmazkodó ritmus ismerete, használata éneklés közben.

Zenei ismeretek Zenei műfajok: népzene, műzene, jellemzőik.

A régi stílusú magyar népzene stílusjegyei.

Műzenei formák és műfajok megismerése, konkrét
zenei példákhoz kapcsolva

.

Ritmikai elemek Népzenei stílusjegyek. Ritmusok írása-olvasása
önállóan

Ritmusok pontos megszólaltatása képességeik szerint –

Ritmushangszer használata.

Éles és nyújtott ritmus. Ritmusjátékok –
memóriajátékok.

Zenei olvasás-írás: Betűkotta, ötvonalas kotta használata. A pótvonal.

Olvasógyakorlatok. Szolmizálás, ismert motívumok

lejegyzése a vonalrendszerbe – játékos feladatok.

Zenehallgatás A XVIII. század zenéje, a bécsi klasszicizmus. Zeneművek
jellegzetes részleteinek tudatos megfigyelése. A klasszikus zenekar
hangszerei, hangszercsoportjai. A tanult népdalfeldolgozások,
eredeti felvételek. Magyar népdalgyűjtők és szerzők – Bartók,
Kodály, Bárdos – népzenei ihletésű művei. A zenei élmények
kifejezése különböző formában. Zeneművek kapcsolása történelmi,
képzőművészeti, irodalmi ismeretekhez.

Tevékenységek

Magyar népdalok és népszokások dalainak éneklése.

A környezet zenei jellegű hangjainak megfigyelése – szélzúgás,
madárhang, csöngő, harang.

Ritmushangszerek megszólaltatása, ritmushangoztatás, ritmusolvasás,

lejegyzés, ritmusjátékok.

Éneklés, szolmizálás, dallamolvasás, lejegyzés, improvizáció.

Zenei élmény ábrázolása, kifejezése, zeneművek, részletek hallgatása.

Követelmény

- Legyen képes énekelni érthetően, pontosan, a tanult szabályok betartásával, a megfelelő tempó és dinamika alkalmazásával egyedül vagy társakkal.
- Ismerje fel az éles és a nyújtott ritmust, hangoztassa és alkalmazza a ritmusjelet.
- Tudjon ritmuskíséréssel, ritmushangszerekkel együtt énekelni.
- Tájékozódjon biztonsággal a vonalrendszeren, énekeljen és szolmizáljon dallamokat.
- Ismerjen zenei formákat, műfajokat.
- Rendelkezzen ismeretekkel a magyar zeneszerzőkről, népdalgyűjtőkről.
- Énekelje pontosan a magyar Himnuszt.

7. évfolyam

Célok

A csoportos egységes, szép éneklésének megőrzése, a közös dalrepertoár bővítése, dalok stílusos előadása. Dal tanulása. Az új stílusú magyar népzene jellemzőinek megismertetése. Népies műdalok, más népek dalai, himnuszok, kánonok és éneklése. Új ritmusérték tanulása (8 tizenhatod ritmus), változó ütemű ritmussorok megszólaltatása. A zenei írás-olvasás gyakorlása, a kétszólamúság kottaképe. Műzenei formák, műfajok, a 19.sz. klasszikus zenéjének ismertetése. Magyar zeneszerzők művei és népzenei felvételek hallgatása.

Követelmény

Törekedjenek a szép, kifejező éneklés szabályainak betartására, vegyenek részt a többszólamú éneklésekben is. Törekedjenek helyes hangsúlyozásra a változó ütemű ritmussorok esetében is. Szerezzenek elemi ismereteket az új stílusú magyar népzene terén. Tájékozódjanak megfelelő biztonsággal a vonalrendszerben, segítséggel tudjanak dallamokat írni, olvasni. Szerezzenek elemi ismereteket a romantika zenei világából.

Fejlődjön esztétikai ízlésük, tájékozottságuk.

Témakör Tartalom

Éneklés: Népdalok, népies műdalok. A jeles napok dalai. A magyar népzene rétegei. Régi és új stílusú népdalok. Más népek dalai.

Kánonok és kétszólamú dalok kifejező éneklése.

A többszólamú éneklés gyakorlása.

Más népek dalai, himnuszok.

Meghallgatott zeneművek könnyű témáinak szolmizáló éneklése.

Zenei ismeretek, zenei olvasás-írás:

Népzenei jellegzetességek, ereszkedő dallamok,

visszatérő szerkezet, kupolás dallamok, változó ütemek.

Népzene: néprajz háttér. Hangszerek, zenekarok – zenei műfajok.

A zenei írás-olvasás jelrendszere. Ötvonalas kotta, pótvonal használata.

Új stílusú magyar népzene részletesebb megismerése.

Népdalok hangkészlete, hangsora.

Ritmikai elemek Változó ütemű ritmusok. Daléneklés ritmuskísérettel,

ritmushangszerek megszólaltatása ritmuszenekarban.

Ritmusképletek felismerése, megszólaltatása.

A tizenhatod ritmus tanulása.

Ritmuszenekar 2 szólamban.

Zenehallgatás A XIX. század zenéje, a romantika. Zeneművek

jellegzetes részleteinek tudatos megfigyelése. Népzenei

felvételek felismerése a stílusjegyek alapján.

Zeneművek: a magyar zeneszerzők művei – Erkel

Ferenc, Liszt Ferenc, Kodály Zoltán. A zenei élmények kifejezése

Tevékenységek

Közös éneklés, egyéni éneklés, a kifejező éneklés, éneklés kísérettel,

olvasógyakorlatok, énekes játékok. Magyar népdalok és nemzetiiségek,

kisebbségek dalainak előadása közös énekléssel.

Ritmusok írása-olvasása, másolása, ritmusjátékok, ritmushangszerek gyakorlott megszólaltatása – ritmuszenekarban közreműködés.

Dalelemzés, dalszoportosítás, zenei élmények kifejezése, zenemű felismerése.

Az eddig tanult ismeretek gyakorlása a zenei írás-olvasás terén.

A kétszólamú kottakép felismerése, olvasása.

Követelmény

- Legyen képes a tanult dalok pontos, szöveghű előadására emlékezetből.
- Tudjon szépen és kifejezően énekelni csoportban és egyénileg is.
- Legyen képes csoportosítani a magyar népdalokat.
- Legyen gyakorlott a ritmusok írásában, olvasásában, megszólaltatásában.
- Ismerje a vonalrendszert és fejlettségének megfelelően tájékozódjon benne. Ismerje fel a dalokat a motívumok alapján.
- Tudjon zenei részleteket irányítottan megfigyelni, elemezni, élményeit kifejezni szóban és más eszközzel is
- Szerezzen ismereteket a kiemelkedő magyar zeneszerzők munkásságáról, zeneműveikről.
- Hallgassa érdeklődéssel a szülőföld zenéjét, ismerje fel a többször hallott zeneműveket.

8. évfolyam

Célok

A csoport egységes, szép éneklésének megőrzése, a dalrepertoár bővítése. Jeles napok dalai, katonadalok, ballagási énekek és a Szózat közös éneklése, tanulása.

Az eddig tanult ritmikai, kottairási és népzene ismeretek összefoglalása, rendszerezése. A zenehallgatás körének bővítése 20. sz. zeneszerzők műveinek hallgatásával.

Követelmény

Vegyenek részt a dalok közös tanulásában, éneklésében. Törekedjenek a tiszta és

szép éneklés szabályainak megtartására. Válasszanak kedvenc dalokat, dalsokrot maguknak. Vegyenek részt a dalok kottából történő tanulásában is. Énekeljék közösen a Szózatot. Legyenek ismereteik a népdalok néprajzi háttéréről, gyökereiről. Próbálgassák ritmusok, kották írását, olvasását, fokozott önállóságra törekedve. Foglalják össze ismereteiket a ritmusok és a zenei írás-olvasás terén. Hallgassanak 20. sz.-i zenei részleteket. Ismerjék fel a többször hallott zeneműveket, szerezzenek elemi ismereteket a tanult zeneszerzőkről, zeneművekről.

Témakör Tartalom

Éneklés: Magyar népdalok. A hazai nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai. Más népek dalai. Többszólamú éneklés. A tanult dalok stílusjegyei, stílusos előadásuk. A megismert dalok tempója, dinamikája, hangulata. A Szózat éneklése.

Daltanulás hallás után és kottából is.

Meghallgatott zeneművek könnyű témáinak szolmizáló éneklése.

Zenei ismeretek Tempó és dinamikai jegyek. A tanult hangszerek felismerése

A műzenei és a népzenei ismeretek rendezése

A dalok néprajzi háttére – népszokások, családi ünnepek.

Dallamok olvasása, lejegyzése a fejlettség szerint.

Szolmizálva éneklés. Olvasógyakorlatok.

Ritmikai elemek: Begyakorolt ritmuselemek megszólaltatása – ritmusértékek és jelölésük, ritmusjátékok, ritmuszenekar.

Ritmusdiktálás egyéni segítségnyújtással.

Ritmuszenekar 2 szólamban.

Zenehallgatás Irányított figyelmű zenehallgatás. A lakóhely szerinti tájegység legjellemzőbb népzenei sajátosságai. A XX.

századi zenei irányzatok – a dzsessz. Az értékes szórakoztató zene

A műzenei ismeretek rendszerezése.

A legismertebb magyar zeneszerzők többször hallgatott zeneművének felismerése. Zenei élmények kifejezése.

Tevékenységek

Közös éneklés, egyéni éneklés, éneklés kísérettel, ritmuszenekarral.

Éneklés választott témakörökhöz – iskolai ünnepek, ballagás dalai, nemzeti ünnep.

Olvasógyakorlatok, énekes játékok.

Ritmusolvasás, -másolás, -írás diktálásra. Ritmikus játékok, ritmuszenekarban együttműködés.

Dalelemzés, dalok csoportosítása.

Életrajzi adatok magyar zeneszerzőkről, zeneműhallgatás, beazonosítás.

Az eddig tanult ismeretek gyakorlása a zenei írás-olvasás terén.

Követelmény

- Legyen képes az előző évfolyamokon tanult és begyakorolt dalok szöveghű, pontos előadására csoportosan és egyénileg is.
- Ismerje a népzenei rétegeket, stílusokat. Példák a más népek dalaiból, a nemzeti és etnikai kisebbség dalaiból.
- Rendelkezzon ismeretekkel a népdalok néprajzi háttéréről és értelmezze azokat.
- Legyen tájékozott a vonalrendszerben, a ritmusok olvasásában, megszólaltatásában.
- Tudja kifejezni zenei élményeit, legyen gyakorlott a zenei részletek megfigyelésében.
- Tudjon magyar zeneszerzőt megnevezni, a tanult zeneművet beazonosítani.
- Mutasson megkülönböztetett érdeklődést a szülőföld zenei értékei iránt.